

รายงานการวิเคราะห์ฐานะทางการคลัง
ประจำปีงบประมาณ 2555

เทศบาลนครลำปาง

Lampang City Municipality

บทสรุปผู้บริหาร

ปีงบประมาณ 2555 เทศบาลมีรายได้ 565.65 ล้านบาท รายจ่าย 544.56 ล้านบาท โดยมีดุลการคลังในงบประมาณเกินดุล 57.38 ล้านบาท เมื่อรวมกับดุลการคลังนอกงบประมาณซึ่งขาดดุล 36.29 ล้านบาท ทำให้เกินดุลการคลัง รวมทั้งสิ้น 21.09 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 3.87 ของรายจ่ายทั้งหมด โดยมีประเด็นสำคัญและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังนี้

ประเด็นสำคัญ

- ด้านรายได้ รายได้ที่รัฐบาลจัดเก็บแล้วจัดสรรให้ จำนวน 225.80 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ร้อยละ 2.95 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 39.92 ของรายได้ทั้งหมด และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2553 เป็นต้นมา สำหรับรายได้ที่รัฐบาลจัดเก็บแล้วจัดสรรให้เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะ ซึ่งสะท้อนความเจริญทางสังคมและเศรษฐกิจในจังหวัดลำปาง ส่งผลให้เทศบาลได้รับการจัดสรรตามแหล่งกำเนิดภาษีรายจังหวัด และในแต่ละจังหวัดจัดสรรให้เทศบาลตามสัดส่วนประชากร อีกทั้ง การดำเนินนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องของรัฐบาล และมาตรการปรับเปลี่ยนอัตราภาษีสุรา
- ด้านรายจ่าย เทศบาลมีรายจ่ายประจำ จำนวน 270.49 ล้านบาท สูงถึงร้อยละ 82.24 ของรายจ่ายตามงบประมาณ โดยจะเห็นได้ว่ารายจ่ายประจำของเทศบาลอยู่ในระดับที่สูง ทั้งนี้ รายจ่ายประจำจำนวนดังกล่าวข้างต้น เป็นการคำนวณรวมค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ ของเทศบาล ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาองค์กร การพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต อันเป็นภารกิจหน้าที่หลักของเทศบาลที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย จำนวน 88.56 ล้านบาท เทศบาลจึงมีงบประมาณรายจ่ายประจำที่ใช้เป็นเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายในการบริหารงานของเทศบาล จำนวน 181.93 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 55.31 ของรายจ่ายตามงบประมาณ
- ด้านหนี้สินและภาระหนี้ ณ สิ้นปีงบประมาณ 2555 เทศบาลมียอดหนี้สินคงค้าง จำนวน 82.80 ล้านบาท ซึ่งเป็นหนี้เงินกู้ ก.ส.ท. จำนวน 78.73 ล้านบาท และเงินกู้กองทุนพัฒนาเมือง จำนวน 4.07 ล้านบาท ทั้งนี้ เทศบาลมีภาระหนี้สิน จำนวน 1.67 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.51 ของรายจ่ายตามงบประมาณ เมื่อคาดการณ์ในปีงบประมาณ 2556 เทศบาลมีภาระหนี้สินเพิ่มขึ้น เนื่องจากต้องเริ่มชำระหนี้เงินต้นและดอกเบี้ยให้แก่ ก.ส.ท. ในโครงการก่อสร้างตลาดสดเทศบาล 1 (ตลาดหลักเมืองใหม่) เป็นการจ่ายชำระปีแรก จำนวน 7.90 ล้านบาท ดังนั้น ภาระหนี้สินของเทศบาล ในปีงบประมาณ 2556 มีจำนวนทั้งสิ้น 9.54 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 2.01 ของประมาณการรายจ่าย
- เทศบาลมีเงินสะสมรวม จำนวน 280.77 ล้านบาท เป็นเงินฝากที่ ก.ส.ท. จำนวน 80.70 ล้านบาท และเมื่อหักภาระผูกพันและการกันสำรองแล้ว จะเหลือเงินสะสมที่สามารถจ่ายได้ ณ วันที่ 30 กันยายน 2555 จำนวน 169.86 ล้านบาท

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- เทศบาลควรแสวงหาแหล่งรายได้ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น เพื่อเพิ่มสัดส่วนของรายได้ที่จัดเก็บเองให้สูงขึ้น โดยในส่วนของรายได้จากภาษีควรเพิ่มศักยภาพในการจัดเก็บรายได้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และมีการติดตามเร่งรัดการจัดเก็บภาษีอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ในส่วนของค่าธรรมเนียม ควรมีการออกสำรวจภาคสนาม เพื่อให้ได้ผู้ชำระค่าธรรมเนียมครอบคลุมและทั่วถึง รวมทั้งอาจมีการปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียมให้มีความสอดคล้องกับต้นทุนของการให้บริการ
- เทศบาลควรให้การสนับสนุนการลงทุนของภาคเอกชน โดยอำนวยความสะดวกทั้งในเรื่องของการดำเนินการตามกฎหมาย และระเบียบต่าง ๆ การบริการด้านสาธารณูปโภค ตลอดจนการเพิ่มเครือข่าย และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ประกอบการ เช่น การเชิญให้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของเทศบาล การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการให้ความร่วมมือชำระภาษี ค่าธรรมเนียม ฯลฯ ซึ่งเป็นผลทำให้เทศบาลมีรายได้เพิ่มมากขึ้น
- เทศบาลควรพิจารณาปรับลดรายจ่ายประจำ เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน โดยพิจารณาจากโครงการที่สามารถเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการบริหารงานของเทศบาล รวมทั้งโครงการที่จำเป็นในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนเป็นลำดับแรก และคำนึงถึงความคุ้มค่า ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม ภายใต้งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด ตลอดจนการรณรงค์ให้มีการใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างเต็มประสิทธิภาพ

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	ก
สถานการณ์ด้านรายได้	1
สถานการณ์ด้านรายจ่าย	6
ดุลการคลัง	9
หนี้สินและภาวะหนี้	10
เงินสะสม	12
ความเห็นและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	13

สารบัญตาราง

			หน้า
ตารางที่	1	โครงสร้างรายได้ของเทศบาล	1
ตารางที่	2	โครงสร้างรายได้ที่เทศบาลจัดเก็บเอง	2
ตารางที่	3	โครงสร้างรายได้ที่รัฐบาลจัดเก็บให้หรือแบ่งให้	3
ตารางที่	4	รายได้จากเงินอุดหนุนทั่วไป	4
ตารางที่	5	ตัวชี้วัดโครงสร้างของรายได้ที่เทศบาลจัดเก็บเอง	5
ตารางที่	6	โครงสร้างรายจ่ายในภาพรวม	6
ตารางที่	7	เปรียบเทียบสัดส่วนรายจ่าย	7
ตารางที่	8	สัดส่วนรายจ่ายตามงบรายจ่ายต่อรายจ่ายจริง	7
ตารางที่	9	สัดส่วนรายจ่ายตามแผนงานต่อรายจ่ายจริง	8
ตารางที่	10	ดุลการคลัง	9
ตารางที่	11	หนี้สินและภาระหนี้	10
ตารางที่	12	รายการหนี้สินและภาระหนี้	11
ตารางที่	13	เงินสะสม	12

สารบัญภาพ

		หน้า
แผนภาพที่ 1	รายได้ที่เทศบาลจัดเก็บเอง	2
แผนภาพที่ 2	รายได้ที่รัฐบาลจัดเก็บแล้วจัดสรรให้เทศบาล	3
แผนภาพที่ 3	รายได้จากเงินอุดหนุนทั่วไป	4

เทศบาลนครลำปาง

บทวิเคราะห์ฐานะทางการคลัง ประจำปีงบประมาณ 2555

1. สถานการณ์ด้านรายได้

ในปีงบประมาณ 2555 เทศบาลมีรายได้จริงรวมทั้งสิ้น จำนวน 565.65 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว จำนวน 28.05 ล้านบาท มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา คิดเป็นร้อยละ 5.22 (ตารางที่ 1) ประกอบด้วย

- รายได้ที่จัดเก็บเอง จำนวน 92.13 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ร้อยละ 5.58 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 16.29 ของรายได้ทั้งหมด รายได้หลัก คือ ภาษีที่เก็บจากฐานทรัพย์สินที่อยู่ในเขตเทศบาล และค่าบริการที่เก็บจากผู้ได้รับประโยชน์จากบริการสาธารณะที่เทศบาลจัดให้มีขึ้น ทั้งนี้ รายได้เพิ่มขึ้นเนื่องจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจในอัตราที่สูงขึ้นของจังหวัดลำปาง ที่มีการลงทุนของภาคเอกชนขยายตัวในระดับสูงเป็นปัจจัยสนับสนุนการจัดเก็บภาษี และมีการปรับปรุงข้อมูลทะเบียนทรัพย์สินถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน ประกอบกับเทศบาลมีการบริหารโดยมุ่งเน้นสถาบันการเงินที่ให้ผลตอบแทนระยะสั้น 3 - 6 เดือน ในอัตราดอกเบี้ยที่สูงขึ้น อีกทั้งเทศบาลมีรายได้จากสถานธนาอนุบาลเพิ่มขึ้น เนื่องจากนโยบายส่งเสริมให้มีการเพิ่มสภาพคล่อง ทำให้มีผู้มาใช้บริการเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้สถานธนาอนุบาลได้รับผลกำไรสูงขึ้น

- รายได้ที่รัฐบาลจัดเก็บแล้วจัดสรรให้ จำนวน 225.80 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ร้อยละ 2.95 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 39.92 ของรายได้ทั้งหมด สำหรับรายได้ที่รัฐบาลจัดเก็บแล้วจัดสรรให้เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะ ซึ่งสะท้อนความเจริญทางสังคมและเศรษฐกิจในจังหวัดลำปาง ส่งผลให้เทศบาลได้รับการจัดสรรตามแหล่งกำเนิดภาษีรายจังหวัด และในแต่ละจังหวัดจัดสรรให้เทศบาลตามสัดส่วนประชากร อีกทั้ง การดำเนินนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องของรัฐบาล และมาตรการปรับเพิ่มอัตราภาษีสุรา

- รายได้ที่รัฐบาลอุดหนุนให้เทศบาล จำนวน 247.71 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ร้อยละ 7.24 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 43.79 ของรายได้ทั้งหมด ทั้งนี้ เนื่องจากนโยบายของรัฐบาลในการกำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไข และวิธีการจัดสรรเป็นไปตามประกาศคณะกรรมการกระจายอำนาจ ซึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถของรัฐบาลในการจัดเก็บรายได้ และภาวะเศรษฐกิจของประเทศด้วย

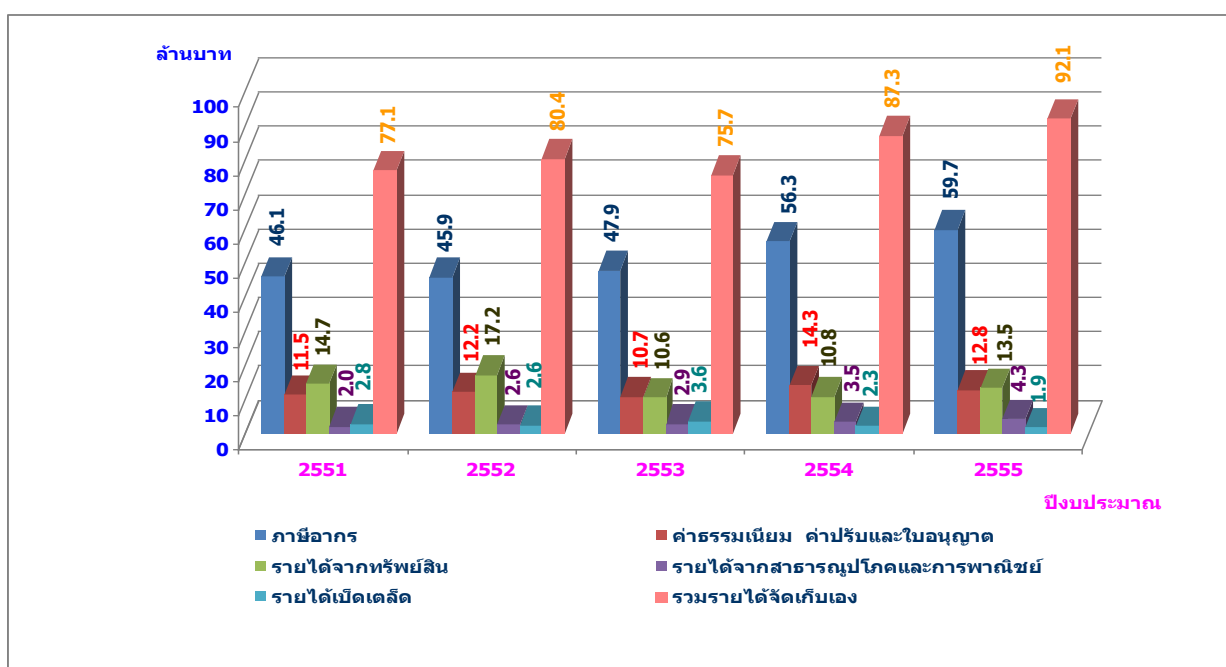
ตารางที่ 1 โครงสร้างรายได้ของเทศบาล

ประเภทรายได้	ปี 2551	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2555
1. รายได้ที่จัดเก็บเอง (บาท)	77,096,530.10	80,439,567.76	75,692,024.09	87,268,177.11	92,134,293.91
อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	-3.02	4.34	-5.90	15.29	5.58
สัดส่วนต่อรายรับทั้งหมด (ร้อยละ)	18.36	18.49	15.70	16.23	16.29
2. รายได้ที่รัฐบาลจัดเก็บแล้วจัดสรรให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (บาท)	158,052,310.50	154,682,616.39	206,689,019.15	219,332,572.50	225,803,964.05
อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	-6.22	-2.13	33.62	6.12	2.95
สัดส่วนต่อรายรับทั้งหมด (ร้อยละ)	37.64	35.56	42.87	40.80	39.92
3. รายได้ที่รัฐบาลอุดหนุนให้องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น (บาท)	184,778,672.71	199,823,180.95	199,792,605.45	230,998,250.86	247,713,303.53
อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	-13.91	8.14	-0.02	15.62	7.24
สัดส่วนต่อรายรับทั้งหมด (ร้อยละ)	44.00	45.94	41.44	42.97	43.79
4. รวมรายได้ทั้งหมด (บาท)	419,927,513.31	434,945,365.10	482,173,648.69	537,599,000.47	565,651,561.49
อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	-9.24	3.58	10.86	11.49	5.22

ตารางที่ 2 โครงสร้างรายได้ที่เทศบาลจัดเก็บเอง

หมวดรายได้	ปี 2551 (บาท)	ปี 2552 (บาท)	ปี 2553 (บาท)	ปี 2554 (บาท)	ปี 2555 (บาท)
ภาษีอากร	46,102,471.43	45,897,718.67	47,856,147.58	56,340,555.60	59,668,880.12
ค่าธรรมเนียมค่าปรับ และใบอนุญาต	11,509,888.79	12,160,795.18	10,735,757.84	14,274,815.87	12,841,637.78
รายได้จากทรัพย์สิน	14,682,387.46	17,150,146.15	10,564,531.72	10,770,930.86	13,483,765.00
รายได้จากสาธารณูปโภค และการพาณิชย์	2,016,916.32	2,628,096.05	2,903,548.95	3,532,292.44	4,264,883.97
รายได้เบ็ดเตล็ด	2,784,866.10	2,602,811.71	3,632,038.00	2,349,582.34	1,875,127.04
รวมรายได้จัดเก็บเอง	77,096,530.10	80,439,567.76	75,692,024.09	87,268,177.11	92,134,293.91

แผนภาพที่ 1 รายได้ที่เทศบาลจัดเก็บเอง

รายได้ที่เทศบาลจัดเก็บเอง ภาพรวมมีรายได้เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา จำนวน 4.87 ล้านบาท (ตารางที่ 2 และแผนภาพที่ 1) โดยในหมวดภาษีอากรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากภาษีโรงเรือนและที่ดิน และภาษีป้าย เนื่องจากมีการพัฒนาขีดความสามารถและเพิ่มระดับความพยายามในการจัดเก็บภาษีอย่างต่อเนื่อง และเพิ่มประสิทธิภาพในการปรับปรุงระบบแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน การติดตามเร่งรัดภาษีอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง รวมถึงการขยายตัวทางเศรษฐกิจของจังหวัดลำปางในอัตราที่สูงขึ้น ส่งผลและสนับสนุนให้สามารถจัดเก็บได้มากขึ้น

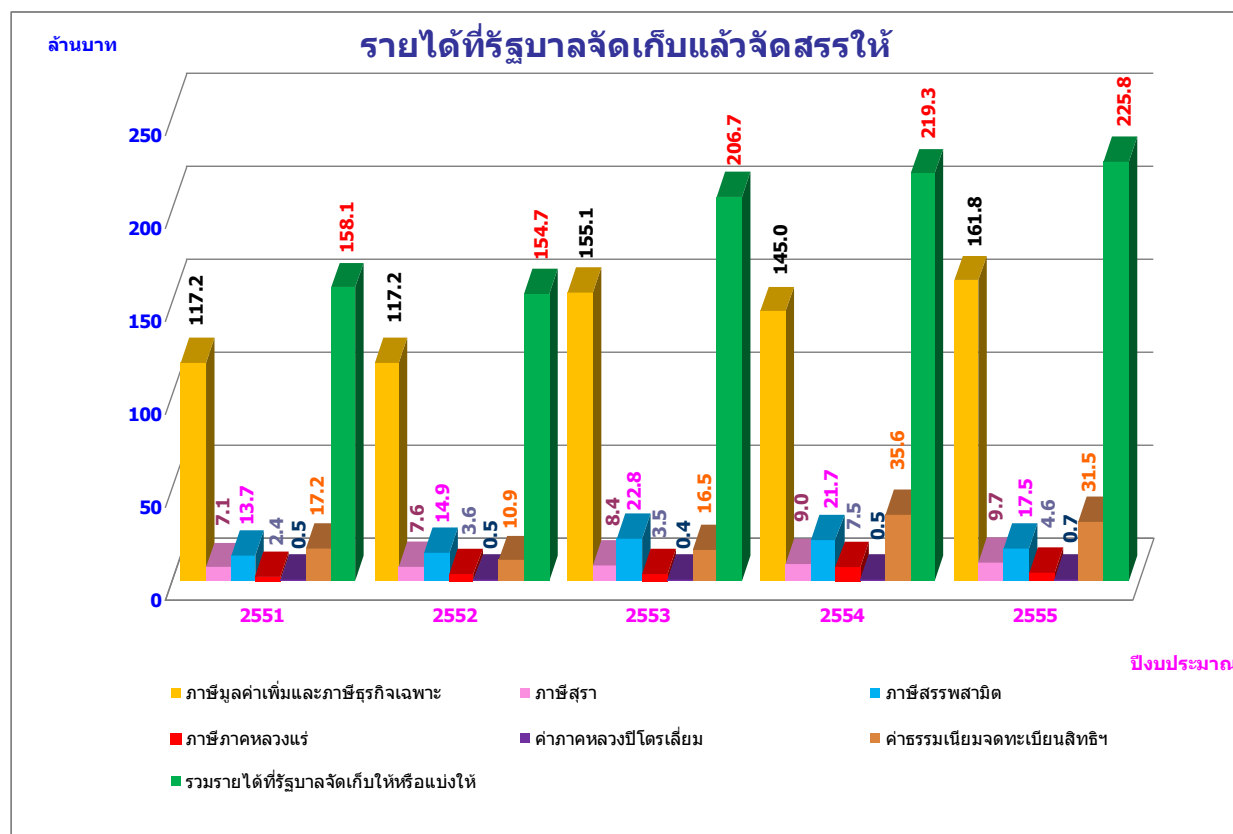
สำหรับหมวดรายได้จากทรัพย์สิน มีรายได้เพิ่มขึ้นจากดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร เนื่องจากเทศบาลมีการบริหารโดยมุ่งเน้นสถาบันการเงินที่ให้ผลตอบแทนระยะสั้น 3 - 6 เดือน ในอัตราดอกเบี้ยที่สูงขึ้น และหมวดรายได้จากสาธารณูปโภคและการพาณิชย์มีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี เนื่องจากมีประชาชนมาใช้บริการสถานธนาถนุบาลของเทศบาลนครลำปางเป็นจำนวนมาก เทศบาลฯ ดำเนินการจัดหาเงินทุนหมุนเวียนเพิ่มขึ้น เพื่อให้มีสภาพคล่องในการให้บริการประชาชน อันเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนแก่ประชาชนได้ในระดับหนึ่ง และทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นต่อสถานธนาถนุบาลของเทศบาลนครลำปางอีกด้วย

สำหรับรายได้หมวดค่าธรรมเนียม ค่าปรับและใบอนุญาต ภาพรวมมีรายได้ลดลง ทั้งนี้ กฎหมายกำหนดให้ท้องถิ่นออกเทศบัญญัติในการจัดเก็บค่าบริการที่เก็บจากผู้ได้รับประโยชน์จากบริการสาธารณะ ซึ่งต้องขออนุญาตจากท้องถิ่น แต่เนื่องจากปัจจุบันการจัดเก็บค่าธรรมเนียมต่าง ๆ เทศบาลยังใช้เทศบัญญัติเทศบาลเมืองลำปาง ปี พ.ศ. 2540 จึงควรมีการทบทวนเทศบัญญัติฯ ทุกประเภท ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ซึ่งจะทำให้เทศบาลนครลำปางสามารถพัฒนาขีดความสามารถและปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้จากหมวดค่าธรรมเนียม ค่าปรับและใบอนุญาตได้เพิ่มขึ้นต่อไป

ตารางที่ 3 โครงสร้างรายได้ที่รัฐบาลจัดเก็บให้หรือแบ่งให้

ประเภท	ปี 2551 (บาท)	ปี 2552 (บาท)	ปี 2553 (บาท)	ปี 2554 (บาท)	ปี 2555 (บาท)
ภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะ	117,242,575.15	117,181,955.71	155,138,633.93	145,006,208.18	161,767,420.95
ภาษีสุรา	7,079,989.92	7,572,330.88	8,405,368.48	8,998,269.37	9,717,842.59
ภาษีสรรพสามิต	13,668,025.61	14,850,049.64	22,764,786.24	21,688,594.28	17,462,723.36
ภาษีภาคหลวงแร่	2,413,825.10	3,646,844.06	3,483,702.19	7,512,542.35	4,648,315.20
ค่าภาคหลวงปิโตรเลียม	457,953.82	506,178.05	423,631.05	494,267.83	710,694.10
ค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิฯ	17,189,940.90	10,925,258.05	16,472,897.26	35,632,690.49	31,496,967.85
รวมรายได้ที่รัฐบาลจัดเก็บให้หรือแบ่งให้	158,052,310.50	154,682,616.39	206,689,019.15	219,332,572.50	225,803,964.05

แผนภาพที่ 2 รายได้ที่รัฐบาลจัดเก็บแล้วจัดสรรให้เทศบาล

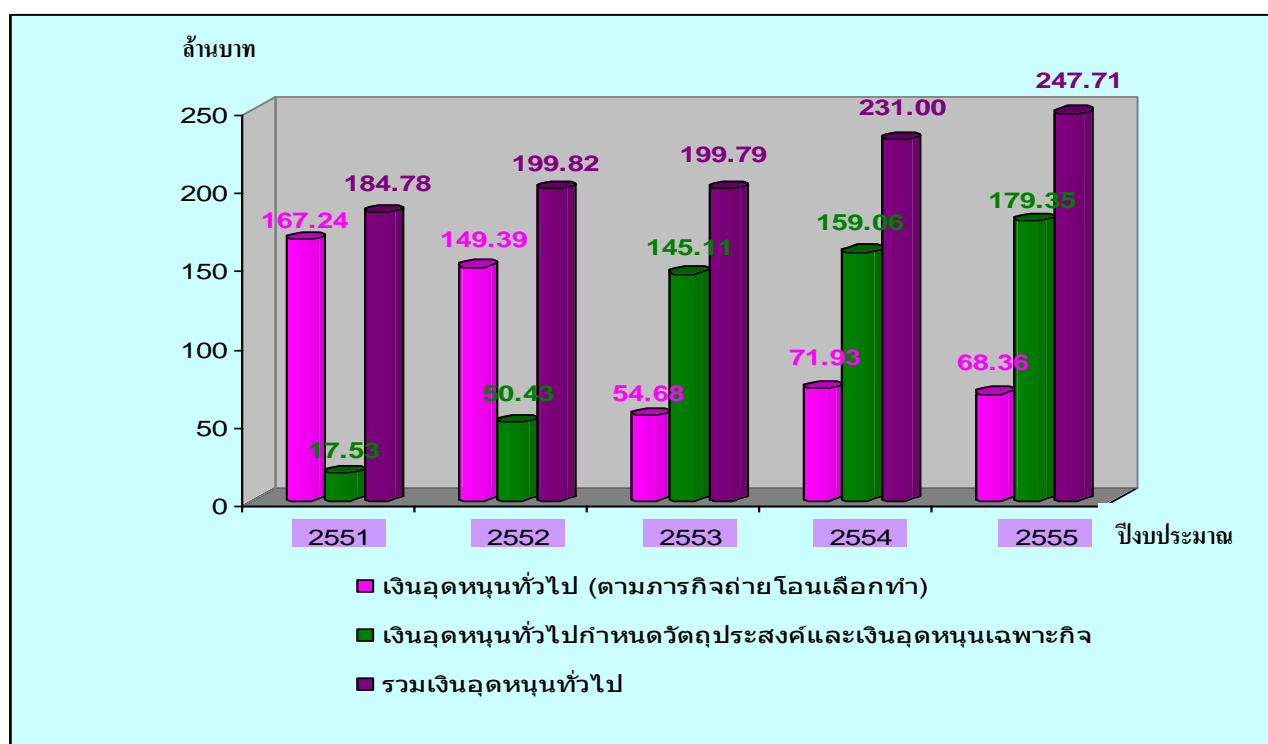

รายได้ที่รัฐบาลจัดเก็บแล้วจัดสรรให้เทศบาล ปัจจัยบวกที่ส่งผลดีต่อการจัดเก็บรายได้ของรัฐบาล ในปีงบประมาณ 2555 ได้แก่ ความต้องการภายในประเทศที่แข็งแกร่งและการฟื้นตัวอย่างรวดเร็วของภาคการผลิต ภายหลังจากวิกฤตอุทกภัย ส่งผลให้ได้รับจัดสรรภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะสูงขึ้น สอดคล้องกับการบริโภค และการลงทุนภาคเอกชนที่ขยายตัวสูงสุด โดยในปีงบประมาณ 2555 ได้รับเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา จำนวน 16.77 ล้านบาท ภาษีที่ได้รับจัดสรรเพิ่มขึ้นชัดเจนและต่อเนื่อง คือ ภาษีสุรา สาเหตุมาจากมาตรการปรับเพิ่มอัตราภาษีสุราของรัฐบาล ทั้งนี้ จากตารางที่ 3 และแผนภาพที่ 2 พบว่าการจัดสรรรายได้ที่รัฐบาลจัดเก็บแล้วจัดสรรให้เทศบาล ขึ้นอยู่กับการบริโภคและนโยบายของแต่ละรัฐบาล ซึ่งไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอน บางปีก็เพิ่มขึ้น บางปีก็ลดลง ส่งผลให้การประมาณการรายได้ของเทศบาลกระทำได้ลำบาก แต่เมื่อมองในภาพรวมแล้ว รายได้ที่รัฐบาลจัดเก็บแล้วจัดสรรให้เทศบาลมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 4 รายได้จากเงินอุดหนุนทั่วไป

ประเภท	ปี 2551	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2555
1. เงินอุดหนุนทั่วไป (ตามภารกิจถ่ายโอนเลือกทำ) (บาท)	167,244,503.54	149,392,512.76	54,682,585.00	71,933,944.00	68,360,849.00
อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	129.81	-10.67	-63.40	31.55	-4.97
2. เงินอุดหนุนทั่วไปกำหนดวัตถุประสงค์ และเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ (บาท)	17,534,169.17	50,430,668.19	145,110,020.45	159,064,306.86	179,352,454.53
อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	-87.64	187.61	187.74	9.62	12.75
3. รวมเงินอุดหนุนทั่วไป (บาท)	184,778,672.71	199,823,180.95	199,792,605.45	230,998,250.86	247,713,303.53
อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	-13.91	8.14	-0.02	15.62	7.24

แผนภาพที่ 3 รายได้จากเงินอุดหนุนทั่วไป

ภาพรวมรายได้จากเงินอุดหนุนทั่วไป (ตารางที่ 4 และแผนภาพที่ 3) พบว่ายอดรวมมีแนวโน้มสูงขึ้น แต่เมื่อวิเคราะห์ในรายละเอียดของเงินอุดหนุนแต่ละประเภทแล้ว พบว่ารัฐบาลมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายในการจัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไป ระหว่างเงินอุดหนุนทั่วไป (ตามภารกิจถ่ายโอนเลือกทำ) กับเงินอุดหนุนทั่วไปกำหนดวัตถุประสงค์และเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ โดยรัฐบาลได้กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการจัดสรรให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการกระจายอำนาจ ซึ่งในข้อเท็จจริงตั้งแต่ปีงบประมาณ 2552 – 2555 รัฐบาลจัดสรรรายได้ประเภทเงินอุดหนุนทั่วไปกำหนดวัตถุประสงค์และเงินอุดหนุนเฉพาะกิจเพิ่มมากขึ้น แต่ในทางตรงกันข้ามรัฐบาลก็จัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไป (ตามภารกิจถ่ายโอนเลือกทำ) ลดน้อยลงไปด้วยเช่นกัน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เทศบาลมีรายได้จากเงินอุดหนุนทั่วไป (ตามภารกิจถ่ายโอนเลือกทำ) ไม่เพียงพอในการนำไปดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และภารกิจที่กำหนดไว้ตามกฎหมายเพื่อขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติในระดับที่องค์กรตั้งเป้าหมายไว้

ตารางที่ 5 ตัวชี้วัดโครงสร้างของรายได้ที่เทศบาลจัดเก็บเอง

สัดส่วนรายได้ที่เทศบาลจัดเก็บเองต่อรายได้ที่เทศบาลจัดเก็บ

ประเภท	ปี 2551 (ร้อยละ)	ปี 2552 (ร้อยละ)	ปี 2553 (ร้อยละ)	ปี 2554 (ร้อยละ)	ปี 2555 (ร้อยละ)
รายได้จากภาษีอากร ต่อรายได้ที่เทศบาลจัดเก็บ	59.80	57.06	63.22	64.56	64.76
รายได้จากค่าธรรมเนียม ค่าปรับและใบอนุญาต ต่อรายได้ที่เทศบาลจัดเก็บ	14.93	15.12	14.18	16.36	13.94
รายได้จากทรัพย์สิน ต่อรายได้ที่เทศบาลจัดเก็บ	19.04	21.32	13.96	12.34	14.63
รายได้จากสาธารณูปโภคและการพาณิชย์ ต่อรายได้ที่เทศบาลจัดเก็บ	2.62	3.27	3.84	4.05	4.63
รายได้เบ็ดเตล็ด ต่อรายได้ที่เทศบาลจัดเก็บ	3.61	3.23	4.80	2.69	2.04
รายได้ที่เทศบาลจัดเก็บเอง	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

จากตารางที่ 5 ตัวชี้วัดโครงสร้างของรายได้ที่เทศบาลจัดเก็บเอง พบว่าสัดส่วนรายได้ที่เทศบาลจัดเก็บเองที่มีอัตราร้อยละสูงสุด ได้แก่ รายได้จากภาษีอากร โดยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2553 เป็นต้นมา เนื่องจากมีการพัฒนาขีดความสามารถและเพิ่มระดับความพยายามในการจัดเก็บรายได้อย่างต่อเนื่องเชิงประจักษ์ ประกอบกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจในอัตราที่สูงขึ้นของจังหวัดลำปาง ที่มีการลงทุนของภาคเอกชนขยายตัวในระดับสูงเป็นปัจจัยสนับสนุน

รองลงมา คือ รายได้จากทรัพย์สิน ร้อยละ 14.63 รายได้จากค่าธรรมเนียม ค่าปรับและใบอนุญาต ร้อยละ 13.94 รายได้จากสาธารณูปโภคและการพาณิชย์ ร้อยละ 4.63 และรายได้เบ็ดเตล็ด ร้อยละ 2.04 ตามลำดับ สำหรับรายได้จากค่าธรรมเนียม ค่าปรับและใบอนุญาต ลดลงจากปีที่ผ่านมา ร้อยละ 2.42 เนื่องจากได้รับเงินค่าเปรียบเทียบปรับผู้กระทำความผิดกฎหมายจราจรทางบกซึ่งคดีถึงที่สุดแล้ว ตาม พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 กรณีมีการดำเนินคดีจราจรที่กระทำผิด (มาแล้วขับ) จากศาลแขวงลำปางลดลง

2. สถานการณ์ด้านรายจ่าย

ในปีงบประมาณ 2555 เทศบาลมีรายจ่ายทั้งสิ้น จำนวน 544.56 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา จำนวน 51.66 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.48 รายจ่ายของเทศบาล แยกเป็น รายจ่ายตามงบประมาณ จำนวน 328.92 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 60.40 และรายจ่ายพิเศษ จำนวน 215.64 ล้านบาท (ตารางที่ 6) คิดเป็นร้อยละ 39.60 ของรายจ่ายทั้งหมด หรือมากกว่าหนึ่งในสามของรายจ่ายทั้งหมด และเมื่อพิจารณาตามประเภทของรายจ่ายตามงบประมาณ พบว่าเป็นรายจ่ายประจำ จำนวน 270.49 ล้านบาท รายจ่ายเพื่อการลงทุน จำนวน 43.07 ล้านบาท รายจ่ายงบกลาง จำนวน 15.36 ล้านบาท ตามลำดับ (ตารางที่ 6) ทั้งนี้ จากการเปรียบเทียบสัดส่วนรายจ่ายตามงบประมาณของเทศบาล พบว่ารายจ่ายประจำของเทศบาลอยู่ในระดับที่สูงถึงร้อยละ 82.24 รายจ่ายเพื่อการลงทุน ร้อยละ 13.09 และรายจ่ายงบกลาง ร้อยละ 4.67 ตามลำดับ (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 6 โครงสร้างรายจ่ายในภาพรวม

รายการ	ปี 2551 (บาท)	ปี 2552 (บาท)	ปี 2553 (บาท)	ปี 2554 (บาท)	ปี 2555 (บาท)
1. รายจ่ายตามงบประมาณ	361,455,805.50	359,954,050.99	280,409,316.69	308,550,964.20	328,920,707.89
<i>อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)</i>	<i>29.37</i>	<i>-0.42</i>	<i>-22.10</i>	<i>10.04</i>	<i>6.60</i>
1.1 งบกลาง	14,766,674.59	15,258,503.56	19,748,878.02	17,872,795.66	15,360,187.38
1.2 รายจ่ายประจำ	313,404,673.21	323,588,761.74	250,599,330.77	257,516,962.77	270,494,218.65
1.3 รายจ่ายเพื่อการลงทุน	33,284,457.70	21,106,785.69	10,061,107.90	33,161,205.77	43,066,301.86
2. รายจ่ายพิเศษ	102,950,883.56	128,853,009.32	165,027,264.53	184,349,095.17	215,639,871.97
<i>อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)</i>	<i>-49.01</i>	<i>25.16</i>	<i>28.07</i>	<i>11.71</i>	<i>16.97</i>
2.1 รายจ่ายเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ และเงินอุดหนุนที่กำหนด วัตถุประสงค์	17,534,164.17	49,802,893.55	145,116,850.45	159,064,306.86	179,352,454.53
2.1.1 งบกลาง	0.00	0.00	38,209,049.79	71,709,728.86	84,320,078.38
2.1.2 รายจ่ายประจำ	9,499,284.17	35,346,943.55	85,004,116.66	84,746,796.64	95,032,376.15
2.1.3 รายจ่ายเพื่อการลงทุน	8,034,880.00	14,455,950.00	21,903,684.00	2,602,781.36	0.00
2.2 รายจ่ายจากเงินสะสม	68,611,219.39	79,050,115.77	19,910,414.08	25,284,788.31	36,287,417.44
2.3 รายจ่ายจากบัญชีสำรองรายรับ	16,805,500.00	0.00	0.00	0.00	0.00
3. รายจ่ายทั้งหมด (ไม่รวมรายจ่าย จากเงินสะสมและสำรองรายรับ)	378,989,969.67	409,756,944.54	425,526,167.14	467,615,271.06	508,273,162.42
4. รายจ่ายทั้งหมด (รวมเงินสะสม และสำรองรายรับ)	464,406,689.06	488,807,060.31	445,436,581.22	492,900,059.37	544,560,579.86

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบสัดส่วนรายจ่าย

รายการ	ปี 2551 (ร้อยละ)	ปี 2552 (ร้อยละ)	ปี 2553 (ร้อยละ)	ปี 2554 (ร้อยละ)	ปี 2555 (ร้อยละ)
1. รายจ่ายตามงบประมาณ	77.83	73.64	62.95	62.60	60.40
1.1 งบกลาง	4.08	4.24	7.04	5.79	4.67
1.2 รายจ่ายประจำ	86.71	89.90	89.37	83.46	82.24
1.3 รายจ่ายเพื่อการลงทุน	9.21	5.86	3.59	10.75	13.09
2. รายจ่ายพิเศษ	22.17	26.36	37.05	37.40	39.60
2.1 รายจ่ายเงินอุดหนุนเฉพาะกิจและ เงินอุดหนุนที่กำหนดวัตถุประสงค์	17.03	38.65	87.93	86.28	83.17
2.1.2 งบกลาง	0.00	0.00	23.15	38.90	39.10
2.1.2 รายจ่ายประจำ	9.22	27.43	51.51	45.97	44.07
2.1.3 รายจ่ายเพื่อการลงทุน	7.81	11.22	13.27	1.41	0.00
2.2 รายจ่ายจากเงินสะสม	66.65	61.35	12.07	13.72	16.83
2.3 รายจ่ายจากบัญชีสำรองรายรับ	16.32	0.00	0.00	0.00	0.00

ตารางที่ 8 สัดส่วนรายจ่ายตามงบรายจ่ายต่อรายจ่ายจริง

ตัวชี้วัด	ปี 2551 (ร้อยละ)	ปี 2552 (ร้อยละ)	ปี 2553 (ร้อยละ)	ปี 2554 (ร้อยละ)	ปี 2555 (ร้อยละ)
รายจ่ายงบกลางต่อรวมรายจ่ายจริง	4.08	4.24	7.04	5.79	4.67
รายจ่ายงบบุคลากรต่อรายจ่ายจริง	43.98	48.61	41.81	38.51	38.81
รายจ่ายงบดำเนินการต่อรายจ่ายจริง	37.48	35.66	40.13	40.29	39.73
รายจ่ายงบเงินอุดหนุนต่อรายจ่ายจริง	3.49	3.92	3.89	4.64	3.65
รายจ่ายงบรายจ่ายอื่นต่อรายจ่ายจริง	1.76	1.71	3.54	0.02	0.05
รายจ่ายงบลงทุนต่อรายจ่ายจริง	9.21	5.86	3.59	10.75	13.09

ในส่วนของตัวชี้วัดด้านรายจ่ายพบว่าในปีงบประมาณ 2555 งบบุคลากรของเทศบาลมีสัดส่วนรายจ่ายต่อรายจ่ายจริง ร้อยละ 38.81 มีอัตราร้อยละสูงเป็นลำดับที่สองรองจากงบดำเนินการ โดยในปีงบประมาณ 2551 - 2553 งบบุคลากรมีสัดส่วนรายจ่ายสูงมากกว่าร้อยละ 40 จากสัดส่วนดังกล่าวจะเห็นได้ว่าไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 35 ประกอบกับประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น เรื่อง การจำแนกรายการค่าใช้จ่ายเงินเดือน ประโยชน์ตอบแทนอื่น และค่าจ้างของพนักงานส่วนท้องถิ่นและลูกจ้าง ลงวันที่ 26 กรกฎาคม 2544 กำหนดให้จ่ายเป็นเงินเดือน ค่าจ้างประจำ ค่าจ้างชั่วคราว และเงินประโยชน์ตอบแทนอื่น ของข้าราชการหรือพนักงานท้องถิ่น ลูกจ้าง และพนักงานจ้าง โดยคำนวณและตั้งจ่ายให้ครบทั้ง 12 เดือน หรือ 1 ปี โดยมีให้สูงกว่าร้อยละ 40 ของเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี เนื่องจากตัวเลขรายจ่ายงบบุคลากรที่ปรากฏว่าสูงกว่าร้อยละ 40 นั้น เป็นการคำนวณโดยได้นำเอา

ค่าตอบแทนผู้บริหารฝ่ายการเมือง และค่าใช้จ่ายในหมวดค่าตอบแทนทั้งหมดมารวมคำนวณ อีกทั้ง ยังไม่ได้นำค่าใช้จ่ายบุคลากรบางประเภทซึ่งตั้งจ่ายอยู่ในงบกลางมาคำนวณไว้ด้วย ดังนั้น เมื่อคำนวณค่าใช้จ่ายบุคลากรตามรายการที่กำหนดไว้ในประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นฯ ดังกล่าวข้างต้น เทศบาลจึงมียอดค่าใช้จ่ายบุคลากรไม่เกินกว่า ร้อยละ 40 เป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นฯ

สำหรับสัดส่วนรายจ่ายตามงบรายจ่ายต่อรายจ่ายจริงที่มีอัตราร้อยละสูงสุด ได้แก่ งบดำเนินการ คิดเป็นร้อยละ 39.73 (ตารางที่ 8) เนื่องจากงบดำเนินการจำนวนนี้เป็นยอดงบประมาณที่รวมในส่วนของรายจ่ายประจำ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาองค์กร การพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต อันเป็นภารกิจหน้าที่หลักของเทศบาลที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย

ตารางที่ 9 สัดส่วนรายจ่ายตามแผนงานต่อรายจ่ายจริง

ตัวชี้วัดโครงสร้างรายจ่าย (ตามแผนงาน) (ไม่รวมรายจ่ายเงินนอกงบประมาณ)

ตัวชี้วัด	ปี 2551 (ร้อยละ)	ปี 2552 (ร้อยละ)	ปี 2553 (ร้อยละ)	ปี 2554 (ร้อยละ)	ปี 2555 (ร้อยละ)
รายจ่ายแผนงานบริหารทั่วไปต่อรายจ่ายจริง	17.16	16.81	19.26	17.39	18.35
รายจ่ายแผนงานการรักษาความสงบภายในต่อรายจ่ายจริง	3.87	3.84	4.47	4.45	4.90
รายจ่ายแผนงานการศึกษาต่อรายจ่ายจริง	26.27	31.12	16.57	15.87	18.49
รายจ่ายแผนงานสาธารณสุขต่อรายจ่ายจริง	4.65	4.58	5.78	5.72	5.23
รายจ่ายแผนงานสังคมสงเคราะห์ต่อรายจ่ายจริง	2.23	3.06	1.21	1.06	1.19
รายจ่ายแผนงานเคหะและชุมชนต่อรายจ่ายจริง	32.02	27.23	35.32	35.61	37.07
รายจ่ายแผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชนต่อรายจ่ายจริง	1.75	1.71	1.42	1.22	0.70
รายจ่ายแผนงานศาสนาด้านวัฒนธรรมและนันทนาการต่อรายจ่ายจริง	4.54	3.36	3.99	8.45	4.53
รายจ่ายแผนงานอุตสาหกรรมและการโยธาต่อรายจ่ายจริง	2.45	2.88	3.45	3.29	3.74
รายจ่ายแผนงานการพาณิชย์ต่อรายจ่ายจริง	0.98	1.17	1.50	1.14	1.14
รายจ่ายแผนงานงบกลางต่อรายจ่ายจริง	4.09	4.24	7.04	5.79	4.67

ในปีงบประมาณ 2555 สัดส่วนรายจ่ายตามแผนงานต่อรายจ่ายจริงที่มีอัตราร้อยละสูงสุด ได้แก่ แผนงานเคหะและชุมชน คิดเป็นร้อยละ 37.07 เนื่องจากเทศบาลได้จัดสรรงบประมาณในการก่อสร้างปรับปรุงถนนและท่อระบายน้ำจำนวนหลายแห่ง สาเหตุจากมีเส้นทางที่ชำรุดเสียหาย และไม่มีระบบระบายน้ำสาธารณะ ประชาชนได้รับความเดือดร้อน ทั้งจากการสัญจรไปมา และจากน้ำท่วมขังในพื้นที่ อีกทั้ง ได้ดำเนินการปรับปรุงทางเท้า เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้ใช้ทางเท้าในการเดินทาง ลดการใช้ยานพาหนะที่เป็นผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การปรับปรุงภูมิทัศน์สวนสาธารณะ เพื่อเป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดพื้นที่สีเขียว เป็นการเพิ่มสวนสาธารณะของชุมชน รวมไปถึงการบูรณะโบราณสถานที่สำคัญ

3. ดุลการคลัง

ในปีงบประมาณ 2555 เทศบาลมีงบประมาณเกินดุลรวมทั้งสิ้น จำนวน 21.09 ล้านบาท โดยเกินดุลการคลังในงบประมาณ จำนวน 57.38 ล้านบาท และขาดดุลการคลังนอกงบประมาณ (รวมรายจ่ายจากเงินสะสมและรายจ่ายจากบัญชีสำรองเงินรายรับ) จำนวน 36.29 ล้านบาท ทั้งนี้ พบว่าในช่วงปีงบประมาณ 2551 – 2552 ดุลการคลังรวมขาดดุล เนื่องจากเทศบาลมีการใช้จ่ายจากเงินสะสมเป็นจำนวนมาก โดยในปีงบประมาณ 2551 มีรายจ่ายจากเงินสะสม จำนวน 68.61 ล้านบาท และปีงบประมาณ 2552 จำนวน 79.05 ล้านบาท ทั้งนี้ ดุลการคลังรวมเริ่มกลับมาเกินดุลในปีงบประมาณ 2553 – 2555 เนื่องจากเทศบาลมียอดการใช้จ่ายจากเงินสะสมลดลง โดยมียอดเงินสะสมในปีงบประมาณ 2553 จำนวน 19.92 ล้านบาท ปีงบประมาณ 2554 จำนวน 25.28 ล้านบาท และปีงบประมาณ 2555 จำนวน 36.29 ล้านบาท ตามลำดับ โดยจะสังเกตได้ว่าในปีงบประมาณ 2555 เทศบาลมีการใช้จ่ายจากเงินสะสมเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา จำนวน 11.00 ล้านบาท อัตราการเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 43.51 (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 ดุลการคลัง

รายการ	ปี 2551 (บาท)	ปี 2552 (บาท)	ปี 2553 (บาท)	ปี 2554 (บาท)	ปี 2555 (บาท)
1. ดุลการคลังในงบประมาณ (1 = 1.1-1.2)	40,937,538.64	24,560,645.92	54,581,351.55	69,983,729.41	57,378,399.07
1.1 รายได้	402,393,344.14	384,514,696.91	334,990,668.24	378,539,693.60	386,299,106.96
1.2 รายจ่าย	361,455,805.50	359,954,050.99	280,409,316.69	308,550,964.20	328,920,707.89
2. ดุลการคลังนอกงบประมาณ (ไม่รวมรายจ่ายจากเงินสะสม) (2 = 2.1-2.2)	5.00	627,774.64	-6,830.00	0.00	0.00
2.1 รายได้เงินอุดหนุนที่กำหนดวัตถุประสงค์และรายได้เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ	17,534,169.17	50,430,668.19	145,110,020.45	159,064,306.86	179,352,454.53
2.2 รายจ่ายเงินอุดหนุนที่กำหนดวัตถุประสงค์และรายจ่ายเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ	17,534,164.17	49,802,893.55	145,116,850.45	159,064,306.86	179,352,454.53
3. ดุลการคลังนอกงบประมาณ (รวมรายจ่ายจากเงินสะสมและรายจ่ายจากบัญชีสำรองเงินรายรับ) (3 = 2-3.1-3.2)	-85,416,714.39	-78,422,341.13	-19,925,244.08	-25,284,788.31	-36,287,417.44
3.1 รายจ่ายจากเงินสะสม	68,611,219.39	79,050,115.77	19,918,414.08	25,284,788.31	36,287,417.44
3.2 รายจ่ายจากบัญชีสำรองเงินรายรับ	16,805,500.00	0.00	0.00	0.00	0.00
4. ดุลการคลัง (ไม่รวมรายจ่ายจากเงินสะสม) (4 = 1+2)	40,937,543.64	25,188,420.56	54,574,521.55	69,988,729.41	57,378,399.07
5. ดุลการคลัง (รวมรายจ่ายจากเงินสะสมและรายจ่ายจากบัญชีสำรองเงินรายรับ) (5 = 1+3)	-44,479,175.75	-53,861,695.21	34,656,107.47	44,703,941.10	21,090,981.63
6. รายได้สูงกว่ารายจ่าย (ในงบประมาณ) (ร้อยละ)	11.33	6.82	19.46	14.97	17.44
7. รายได้สูงกว่ารายจ่าย (ในงบประมาณ+นอกงบประมาณไม่รวมเงินสะสมและสำรองเงินรายรับ) (ร้อยละ)	10.80	6.15	12.83	11.17	11.29
8. รายได้สูงกว่ารายจ่าย (ในงบประมาณ+นอกงบประมาณรวมเงินสะสมและสำรองเงินรายรับ) (ร้อยละ)	-9.58	-11.02	7.78	6.86	3.87

4. หนี้สินและภาระหนี้

จากงบหนี้สิน พบว่า ณ สิ้นปีงบประมาณ 2555 เทศบาลมียอดหนี้สินคงค้าง จำนวน 82.80 ล้านบาท และภาระหนี้สิน จำนวน 1.67 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.51 ของรายจ่ายตามงบประมาณ (ตารางที่ 11) สำหรับรายละเอียดหนี้สินของเทศบาล มีจำนวน 3 โครงการ ได้แก่ เงินกู้กองทุนพัฒนาเมืองในภูมิภาคเพื่อก่อสร้างห้องสมุดประชาชน มีหนี้สินคงค้าง จำนวน 4.07 ล้านบาท และเงินกู้ ก.ส.ท จำนวน 2 โครงการ ได้แก่ โครงการก่อสร้างและปรับปรุงตลาดเทศบาล 3 (ตลาดรัชฎา) มีหนี้สินคงค้าง จำนวน 1.29 ล้านบาท และโครงการก่อสร้างตลาดสดเทศบาล 1 (ตลาดหลักเมืองใหม่) มีหนี้สินคงค้าง จำนวน 77.44 ล้านบาท (ตารางที่ 12)

ทั้งนี้ เมื่อคาดการณ์ในปีงบประมาณ 2556 เทศบาลมีภาระหนี้สินเพิ่มขึ้น เนื่องจากต้องเริ่มชำระหนี้เงินต้นและดอกเบี้ย ให้แก่ ก.ส.ท. ในโครงการก่อสร้างตลาดสดเทศบาล 1 (ตลาดหลักเมืองใหม่) เป็นการจ่ายชำระปีแรก จำนวน 7.90 ล้านบาท ดังนั้น ภาระหนี้สินของเทศบาล ในปีงบประมาณ 2556 มีจำนวนทั้งสิ้น 9.54 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 2.01 ของประมาณการรายจ่าย

ตารางที่ 11 หนี้สินและภาระหนี้

รายการ	ปี 2551 (บาท)	ปี 2552 (บาท)	ปี 2553 (บาท)	ปี 2554 (บาท)	ปี 2555 (บาท)
หนี้สินคงค้าง	10,902,554.00	9,516,554.00	8,130,554.00	6,744,554.00	82,797,554.00
ภาระหนี้สิน	1,850,630.00	1,804,120.00	1,761,962.00	1,709,830.00	1,667,663.00
- คืนเงินต้น	1,386,000.00	1,386,000.00	1,386,000.00	1,386,000.00	1,386,000.00
- รายจ่ายดอกเบี้ยเงินกู้	464,629.59	418,120.00	375,962.17	323,830.13	281,663.04
ภาระหนี้สินต่อรายจ่าย ตามงบประมาณ (ร้อยละ)	0.51	0.50	0.63	0.55	0.51

ตารางที่ 12 รายการหนี้สินและภาระหนี้

รายการ	สัญญา เลขที่	ปีสิ้นสุด สัญญา	เงินต้นค้างชำระ				
			ปี 2551 (บาท)	ปี 2552 (บาท)	ปี 2553 (บาท)	ปี 2554 (บาท)	ปี 2555 (บาท)
1. เงินกู้จากธนาคารออมสิน (กองทุนพัฒนาเมืองในภูมิภาค) เพื่อก่อสร้างห้องสมุดประชาชน จำนวน 9,264,554 บาท กำหนดระยะเวลาการกู้ยืม 15 ปี โดยมีระยะเวลาปลอดหนี้เงินกู้ 3 ปี นับตั้งแต่วันเบิกเงินกู้งวดแรก อัตราดอกเบี้ยคงที่ร้อยละ 6.10 ต่อปี	11/2545 ลงวันที่ 31 พ.ค. 2545	31 พ.ค. 2560	7,038,554	6,296,554	5,554,554	4,812,554	4,070,554
2. เงินกู้กองทุนส่งเสริมกิจการ เทศบาล (ก.ส.ท.) เพื่อก่อสร้าง และปรับปรุงตลาดเทศบาล 3 (ตลาดรัชฎา) จำนวน 6,440,000 บาท กำหนดระยะเวลาส่งใช้คืน ภายในกำหนด 10 ปี นับตั้งแต่ ได้รับเงินกู้ครบถ้วนตามสัญญาแล้ว	1848/42/2546 ลงวันที่ 24 มิ.ย. 2546	2557	3,864,000	3,220,000	2,576,000	1,932,000	1,288,000
3. เงินกู้กองทุนส่งเสริมกิจการ เทศบาล (ก.ส.ท.) เพื่อก่อสร้าง ตลาดสดเทศบาล 1 (ตลาด หลักเมืองใหม่) พร้อมครุภัณฑ์ ระยะเวลา 10 ปี นับตั้งแต่ได้รับ เงินกู้ครบถ้วนตามสัญญาแล้ว	732/56/2553 ลงวันที่ 9 ก.พ. 2553	2565					77,439,000
รวม			10,902,554	9,516,554	8,130,554	6,744,554	82,797,554

5. เงินสะสม

จากข้อมูลยอดเงินสะสม (ตารางที่ 13) แสดงให้เห็นว่าในปีงบประมาณ 2555 เทศบาลมียอดเงินสะสมรวม (ไม่รวมทุนสำรอง) จำนวน 280.77 ล้านบาท มียอดเพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ 2554 จำนวน 18.63 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 7.11 ณ วันที่ 30 กันยายน 2555 เทศบาลมีเงินสะสมที่สามารถจ่ายได้ จำนวน 169.87 ล้านบาท ทั้งนี้ หากเทศบาลมีความประสงค์จะใช้จ่ายจากเงินสะสม จะต้องกันเงินไว้ใช้จ่ายสำหรับรายจ่ายประจำที่ต้องจ่ายตามระเบียบฯ เป็นรายเดือน เช่น เงินเดือน ค่าจ้าง ฯลฯ และรายจ่ายที่จำเป็นกรณีฉุกเฉิน

ตารางที่ 13 เงินสะสม

รายการ	ปี 2551 (บาท)	ปี 2552 (บาท)	ปี 2553 (บาท)	ปี 2554 (บาท)	ปี 2555 (บาท)
1. เงินสะสมรวม (ไม่รวมทุนสำรอง)	248,916,320.06	198,308,828.37	225,091,449.31	262,138,848.32	280,765,979.05
อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	-17.60	-20.33	13.51	16.46	7.11
หัก 1.1 เงินฝาก กสท.	66,477,429.24	69,470,443.11	71,354,424.33	75,593,251.90	80,704,796.52
อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	2.08	4.50	2.71	5.94	6.76
หัก 1.2 เงินสะสมรูปแบบอื่นๆ	10,239,700.99	18,185,281.80	13,556,281.09	12,350,831.14	13,607,957.76
อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	-34.13	77.60	-25.45	-8.89	10.18
1.3 ยอดเงินที่อนุมัติให้ จ่ายขาดเงินสะสมแล้ว (แต่ยังไม่ได้ เบิกจ่าย) (1.3 = 1.-1.1-1.2)	76,114,744.28	22,466,816.00	23,498,592.18	24,484,382.00	16,596,400.00
อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	0.00	-70.48	4.59	4.20	-32.22
1.4 เงินสะสมที่สามารถจ่ายได้ (1.4 = 1.-1.1-1.2-1.3)	96,084,445.55	88,186,287.46	116,682,151.71	149,710,383.28	169,856,824.77
อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	-56.60	-8.22	32.31	28.31	13.46
2. ทุนสำรองเงินสะสม (25% ของเงินที่ตกเป็นเงินสะสม)	104,777,340.72	106,707,751.94	120,869,622.33	132,565,029.68	152,754,241.95
อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	10.83	1.84	13.27	9.68	15.23

6. ความเห็นและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- เทศบาลควรแสวงหาแหล่งรายได้ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น เพื่อเพิ่มสัดส่วนของรายได้ที่จัดเก็บเองให้สูงขึ้น โดยในส่วนของรายได้จากภาษีควรเพิ่มศักยภาพในการจัดเก็บรายได้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และมีการติดตามเร่งรัดการจัดเก็บภาษีอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ในส่วนของค่าธรรมเนียม ควรมีการออกสำรวจภาคสนาม เพื่อให้ได้ผู้ชำระค่าธรรมเนียมครอบคลุมและทั่วถึง รวมทั้งอาจมีการปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียมให้มีความสอดคล้องกับต้นทุนของการให้บริการ

- เทศบาลควรให้การสนับสนุนการลงทุนของภาคเอกชน โดยอำนวยความสะดวกทั้งในเรื่องของการดำเนินการตามกฎหมาย และระเบียบต่าง ๆ การบริการด้านสาธารณูปโภค ตลอดจนการเพิ่มเครือข่าย และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ประกอบการ เช่น การเชิญให้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของเทศบาล การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการให้ความร่วมมือชำระภาษี ค่าธรรมเนียม ฯลฯ ซึ่งเป็นผลทำให้เทศบาลมีรายได้เพิ่มมากขึ้น

- เทศบาลควรพิจารณาปรับลดรายจ่ายประจำ เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน โดยพิจารณาจากโครงการที่สามารถเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการบริหารงานของเทศบาล รวมทั้งโครงการที่จำเป็นในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนเป็นลำดับแรก และคำนึงถึงความคุ้มค่า ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม ภายใต้งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด ตลอดจนการรณรงค์ให้มีการใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างเต็มประสิทธิภาพ
